

Dziecko ze spektrum zaburzeń autystycznych w klasie integracyjnej.

Klasa integracyjna to możliwość wspólnego kształcenia dzieci niepełnosprawnych czy dzieci z zaburzeniami rozwojowymi z dziećmi zdrowymi. Podstawowym założeniem tej klasy jest stworzenie każdemu dziecku optymalnych warunków rozwoju zarówno w sferze procesów poznawczych i intelektualnych, jak również w sferze emocjonalno-społecznej.

Dzieci niepełnosprawne, czy z zaburzeniem rozwojowym kwalifikowane są do oddziału integracyjnego na podstawie orzeczenia poradni psychologiczno-pedagogicznej. Do osób tych zaliczamy przede wszystkim dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, niedowidzące lub niedosłyszące, z wadami mowy, dzieci z autyzmem lub zespołem Aspergera, niesprawne ruchowo, dzieci z niepełnosprawnością sprzężoną oraz przewlekle chore. Klasa integracyjna liczy od 15 do 20 uczniów, w tym 3 do 5 uczniów niepełnosprawnych lub z dziećmi z zaburzeniami rozwojowymi. W klasie tej pracuje dwóch nauczycieli: nauczyciel wiodący-nauczyciel przedmiotu oraz nauczyciel wspierający – oligofrenopedagog. Program nauczania w klasie integracyjnej jest taki sam, jak w każdej innej, równoległej klasie. Jednakże realizowane przez nauczyciela wiodącego treści są dostosowywane przez nauczyciela wspierającego do indywidualnych potrzeb i możliwości dzieci niepełnosprawnych i dzieci z zaburzeniami rozwojowymi. A więc w nauczaniu integracyjnym wszyscy uczniowie pracują na lekcji, opierając się na tym samym temacie, ale w stopniu zależnym od własnych możliwości intelektualnych. Ponadto, mimo że dzieci niepełnosprawne i dzieci z zaburzeniami rozwojowymi są pod opieką nauczyciela wspierającego, nie znaczy to, że nie są pytane i wywoływane do tablicy przez nauczyciela wiodącego. Dzieci zdrowe z kolei zawsze mogą liczyć na pomoc drugiej pani.

W klasie integracyjnej na uwagę zasługuje ocenianie, które czasem bywa niezrozumiałe zarówno przez uczniów, jak i ich rodziców. Stąd też rodzice decydujący się na wybór klasy integracyjnej dla swojego dziecka powinni pamiętać, że nauczyciel

ocenia dziecko ze specyficznymi potrzebami edukacyjnymi według jego indywidualnych możliwości, a gdy te są bardzo ograniczone, to za wkład pracy i wysiłek, jaki uczeń włożył w powierzone mu zadanie. Stąd też otrzymywane przez uczniów klasy integracyjnej oceny nigdy nie powinny być porównywalne (zestawiane ze sposobem oceniania dzieci 1:1).

Autyzm i zespół Aspergera to coraz powszechniej występujące zaburzenia rozwoju dziecka. Z roku na rok liczba dzieci z diagnozą spektrum zaburzeń autystycznych (ASD) rośnie. Dzieci te mają problemy w porozumiewaniu się, rozwoju społecznym, a także odmienny sposób przetwarzania informacji. Autyzm i pokrewne mu zaburzenia (takie jak całościowe zaburzenia rozwojowe czy zespół Aspergera) obejmuje z jednej strony osoby z bardzo głębokim poziomem zaburzeń (niemówiące i często nieposługujące się alternatywnymi formami komunikacji), z dużymi trudnościami w relacjach społecznych, ze sztywnymi rytuałami, trudnymi zachowaniami, a z drugiej strony osoby wysoko funkcjonujące, bardzo dobrze mówiące, (choć nie zawsze rozumiejące niuanse komunikacji, szczególnie w jej aspekcie społecznym), trochę nieadekwatne, niezgrabne w kontaktach z innymi, ze szczególnymi zainteresowaniami, ale ogólnie dość dobrze radzące sobie w życiu i szkole.

Istnieje opinia, że osoby z autyzmem są agresywne. Czy obecność ich w szkole jest bezpieczna dla innych uczniów?

Zdecydowana większość uczniów z zaburzeniami spektrum autyzmu nie jest agresywna. Są to najczęściej spokojni, choć dość dziwnie zachowujący się uczniowie. Podobnie jak w przypadku innych uczniów zdarza się, że dziecko z ASD jest agresywne. Jednak tak samo jak w przypadku innych dzieci, tak samo i tu zawsze istnieje jakaś przyczyna takiego zachowania. Może to być np. przeciążenie bodźcami sensorycznymi, zbyt wysoki poziom wymagań, szczególnie w zakresie radzenia sobie w sytuacjach społecznych. Często dzieci z autyzmem są oceniane przez rówieśników, jako słabsze i stają się kozłami ofiarnymi. Są przez nich prowokowane w taki sposób, którego nauczyciel nie zawsze potrafi dostrzec. Inne dzieci w takich sytuacjach potrafią odgryźć się tak, aby podpaść nauczycielowi. Jednak dziecko z ASD ma zbyt słabe rozeznanie w regułach społecznych rządzących takimi zachowaniami i reaguje

wprost, ku częstej ucieście innych uczniów. Inną przyczyną zachowań agresywnych, którą zawsze należy brać pod uwagę, są przyczyny zdrowotne. Dzieci z autyzmem mogą odczuwać ból, zmęczenie, których nie potrafią zakomunikować w odpowiedni sposób. Dotyczy to również tych najlepiej funkcjonujących uczniów z ASD.

Uczeń z ASD wygląda tak samo, jak jego koledzy i koleżanki. Jednak to, co zwraca uwagę, to jego odmienne zachowania, często dla nas niezrozumiałe i dziwaczne. Warto jest podać zdrowemu dziecku przykłady i zapytać jak by się czuło, gdyby nie potrafiło powiedzieć, wyjaśnić, o co mu chodzi, gdy np. chce się czegoś napić, albo, gdy jest mu smutno. I gdy nikt go nie rozumie. Gdy inni zachowują się, jakby go nie słyszeli.

Albo jakby to było, gdyby cały czas słyszało hałasy, ciągły dźwięk, dzwonięcie w uszach. Jak wtedy mogłoby skupić się na tym, co mówi nauczyciel. Dzieciom warto jest zawsze podawać konkretne przykłady, a czasem nawet zrobić krótki eksperyment np. przez jedną godzinę nie może o nic zapytać, nic powiedzieć, a gdy próbuje, to inni go ignorują.

Autyzm to nie choroba, to całościowe zaburzenie rozwoju. Nie można się nim zarazić, nie da się zoperować, ani leczyć, można i należy niwelować jego specyfikę poprzez wieloletnią terapię.

”Fizycznie bliskie, a jednak odosobnione. Preferujące samotność i niezdolne do nawiązywania kontaktów z innymi ludźmi. Zamknięte w sobie i swoim świecie, do którego nie mamy dostępu”. Tak opisywane są dzieci z autyzmem. Niemniej jednak wspomniana odmienność czy też wszelkie „niewłaściwe” zachowania społeczne są tolerowane i akceptowane przez społeczeństwo w naszej szkole.

<https://www.youtube.com/watch?v=LR50Q9GR3r0> – *Podróż Marii*

<https://www.youtube.com/watch?v=IVbkH6o-PfA> – *Akademia specjalistów*

<https://www.youtube.com/watch?v=QLv-dvLCgAg> - *Niesamowite rzeczy się zdarzają*

Na podstawie książki E. Pisuli, *Autyzm przyczyny symptomy terapia* oraz artykułu Fundacji SYNAPSIS

Przygotowała Lidia Czerwińska